

K.K.T.C Yakın Doğu Üniversitesi

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ TÜRK DİLİ VE

EDEBİYATI BÖLÜMÜ

1999- 2000 YILI MEZUNİYET ÇALIŞMASI

1958-1974 YILLARI ARASINDA YAŞANAN

CANLI ANILAR

Hazırlayan: Esat Nizam

Sınıf: 4-C

Numara : 951059

Mezuniyet Danışmanı : Doç, Dr. Bülent Yorulmaz

Lefkoşa, 2000

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	I
1. Bölüm	2
2. Bölüm	3
3. Bölüm	4
4. Bölüm	11
5. Bölüm	~
1974 yılı Amları	37
Şahıs Adları Dizini	38 -39
Yer Adları Dizini	

Ön söz

Ben Yakın Doğu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisiyim. Bu anıları toplamamın nedeni 1958'li Yıllarında başlayan ve 20 Temmuz 1974 Barış Harekati ile son bulan Rum vahşetini tüm insanlığa duyurulmasıdır.

"Ensis" hayali uğruna, Kıbrıs Türkünü yok etmek için, adayı kana bulayan, bu Rum halidir. Yunan isyanındaki vahşet, Girit katliamı, herkesi Türk düşmanlığı olan bu idea'nın sonucudur. İşte 1963'te Ayvasıl'da, 1964'teHulu'de; 1965'te Bafta; 1974'te Muratağa'da; Sandallar'da sahnelenen yok ediş planı bu anıların ürünüdür.

Sonuç olarak benim yapmış olduğum bu anılarla ilgili çalışmalarımda şunu öğrendim ki, Rum – Yunan ikilisinin 1974 Mutlu Barış Harekati ile bu anıların soya düşmüştür. Ama sır...

oradadır ve Bekliyor. Hedef K:K.1 .C o\g,usun.u ve İn.avatan.'m "ona o,okun.ursan., bana dokunmuş olursun" şeklindeki şartları ortadan kaldırmaktadır.

Bana bu çalışmamda yardımcı olan çok değerli hocam Doç. Dr. Bülent Yorulmaz'a çok teşekkür ediyorum.

Giriş

Bu anılar 1958 - 1974 yılları arasındaki Kıbrıs Türk anılarını canlı tutmak için yazdım.

Bu çalışmamda pek çok güçlüklerle karşılaştım. O dönemi pek çok insanların acılarına ortak olmaya çalıştım. insanların bir kısmı o günleri hiç hatırlamak istemedikleri için benimle konuşmaktan kaçındılar. Ama ben onların bu durumunu anlayışla karşılamaya çalıştım. Çünkü o günleri yaşamış insanların kimisi o acılı günleri hatırlamak istemediler. Fakat konuştuğum kişiler de oldu. Hatta okulumuzun bizlere böyle bir çalışma verdiği için çok mutlu oldular.

Benibi; çalışmamda en çok etkileyen anı, Sandallar Köyünde yaşamakta olan Kemal Simtaş'ın anısıydı. O beş çocuğunu ve eşini Rum saldırıları sonucu kaybetmiş ve "Vatan Sağolsun" diyerek acılarını içine gömmüş, şimdi de ikinci kansı ve bir çocuğu ile yaşadığı bu olaylara rağmen hayatına devam ediyor.

11u11uy 111A 0961

1960 yıllarında TMT kurulduğundan itibaren Türk köylerinde kendi çaplarında kurdukları karargahlarda kadın ve çocuklar nöbet tutuyorlardı. Karargahta silahlar saklanıyordu. Geceleyin ise, silahlar toparlanıp biz kadınlar tarafından temizletiliyordu. Yine bu tarihte Rüstem Sefer isminde bir genci Rumlar belden aşağıya felç ederek taradılar. Bu yıllarda Lefkoşa'ya ulaşım çok zordu, çünkü Rumlar yolları kesiyordu ve hamile kadınları geri çevirip gidecekleri yere gitmelerine izin vermiyorlardı.

Bir gün düğünüm için resim çektirmek için Lefkoşa'ya giderken Rum askeri yolumuzu kesip bizi geri çevirdi ve bu bende 55 senedir çok derin bir iz bıraktı.

Ayşım Zenginler

Alaniçi (D.T. 1945)

IJUJIUV IJIA **£961**

21 Aralık 1963 hadiseleri çıktıığında ilk Alaniçi köyüne göç ettik. Bir ay orada kaldıktan sonra Vuda Köyüne göç ettik. Orada ilkokul hayatına başladım. Göçmen durumuna düştüğümüz için çok sıkıntılarla karşı karşıya kalmıştık. Hatta hiç unutmam ben ilkokul 3. Sınıfında iken bir tenefüs vaktiydi arkadaşım ile pirili (misket) oynuyorduk ve bu esnada Yunan konvoyu marşlar söyleyerek bir saat süresince İskele Köyüne doğru geçtiler. Büyüklerimden sonradan duyduklarım göre bu konvoyların arkasında sahra topları bulunuyordu ve bu konvoylar geçtikten bir iki gün sonra Geçitkale (köğünye) ve Aytotro (Boğaziçi) köylerine Rumlar saldırmışlar ve bu saldırı sonucunda bu köyler Rumlara esir düşmüş, 27 kişi de şehit vermişlerdi. Bu hadiseler üzerine Türkiye Rum güçlerine nota vererek eğer 10 saat içerisinde bu köyleri terk etmezseniz sizi vuracağız dedi. Rum güçleri de bu köylerden geri çekilmek zorunda kaldılar. Bu zaman zarfında da biz Vuda Köyünde göçmen olarak kaldık.

1972'de eski köyüm olan Akhisar'a geri döndük çıkan bu olaylar sonucunda Rumların evleri yıkıp döktüklerini ve merteklerinin çürüdüğünü gördük. Bunun üzerine camiye sığınmak zorunda kaldık, camiinin bile pencerelerini Rumlar söküp giderken beraberinde almışlardı. Bulduğumuz naylon parçaları ile derme çarpma pencereleri kapatmaya çalıştık. Bir yıl bu şekilde yaşamaya çalıştık. Bir yıldan sonra Kıbrıs Türk Yönetimi evlerimizi temire başladılar. Evimiz tamir edildikten sonra evimize yerleştik. Artık hayatımız bir düzene giriyordu.

İbrahim Zenginler

Alaniçi (D.T. 1945)

1963 yıllarında çok para sıkıntısı çekiyorduk. Köyümüz bir askeri
 ve bu yüzden de köye hiç Rum sokmazdık. Köyümüze Rum
 için elektrik köyümüze ~~~a't\mam.\t\ B1t gün>hanımım
 sancılanmış ve doğurmak üzereydi. Ama Kö-yue ü.ôKı)t 0\m.b.-\%,\~\~ ~t\.\).
 Mormenekşe Köyü tarafından ovadan doktora getirmek zorundaydım. Çünkü
 Rum askerleri yolları kesip Türkleri öldürüyorlardı. Benim tarlalarım vardı.
 Ama çıkıp tarlamı ekmeye korkardım, çünkü Rumlar üstümüze silahlarıyla ateş
 açarlardı. Başımdan kurşunlar geçirdi. Ovaya hayvanlarımı otlatmak için
 çıkarmaya da korkardım. Çünkü Rumlar sürüye yine silahlarıyla ateş açarlardı.
 Ama gündüz koyunlara giderşgecede nöbet tutardık. İngiliz üstlerinde işlerdik
 gece de nöbete giderdik. Orada bir adam sarhoştı ve radyodan Rumca şarkılar
 dinlerlerdi, birden bire korkup köyü ayağa kaldırdı. O günlerde Akova'lı Osman
 adında bir Türkü Rumlar vurarak öldürdülerdi. Ben davarımı Larnaka -
 Limasol yolunun yakınlarında beklerim. Rum askerleri de devamlı bu yol
 üzerinde devriye yaparlardı ve bir gün yine davarı oralarda otlatıyordum yoldan
 geçen Rum devriye aracındaki bir Rum bana davarımı yolun diğer tarafına
 geçirirsem beni öldüreceğini söylemişti.

Emir Hüseyin

Alaniçi (D.T. 1920)

22 Aralık 1963 gecesi Baf'ta rahmetli arkadaşım Erdoğan Çakır'la sinemadan çıkmıştık. Saat 22.30 civarında idi. Baf Türk Birliği Lokaline sekreter odasında olan telefon çaldı. Biri olmadığı için kendim gidip telefonu aldım. Telefonda Faik Kasapoğlu arkadaşımızdı. Faik Kasapoğlu telefon dairelerinde çalışmaktaydı ve o akşam da nöbetçiydi. O günlerde kazalar arası otomatik telefon bağlantısı yoktu. Başka bir köye telefon edebilmek için santrale numara verilir ve santral aracılığıyla ancak bağlantı yapmak mümkün olabilirdi. Faik Kasapoğlu arkadaşım bana şöyle dedi: Biraz önce Lefkoşa'dan telefon eden bir Rum'du ve Baf'taki Rum'a şöyle dedi: "Bizde başladı, siz de başlatın."

Bunun üzerine Erdoğan Çakıroğlu arkadaşımız ile birlikte bir telefon rehberi bulduk. O zaman Baf kasabasında çok az telefon bulunduğu için rehberden verilen numarayı çok kolay bulduk. Telefon Baf Belediye Başkanı ve aynı zamanda da EOKAlideri olan Yannakis Agrotis'e aitti. Bu bende şok bir tepki yapmıştı. Bunun üzerine hemen Serdar Esat Fellahoğlu'na haber verip birlikte sancaktar Kemal Karakullukcu'ya gittik ve olanları anlattık ve Sancaktar bize bir miktar silah çıkartıp her ihtimale karşı hazırlanmasını istedi ve bir grupun da herhangi bir tehlikeye karşı hazır durumda beklemesini emretti. O geceyi hiç uyumadan geçirmiştik. Ertesi gün arkadaşım ile birlikte çarşıya çıkmıştık. Ama etrafta çok büyük bir gariplik vardı. İnsanlar tedirgin bir hava içerisindeydiler. daha sonra farkettiler ki, Rumlar Türk köylerini gören yüksek yerlere ve çarşıda kum torbaları ile mevziler hazırlıyorlardı. Biz de hemen Rum saldırısına karşı hazırlık yapmaya başladık. Nihayet 23-24 aralık tarihlerine gelindiği zaman Rumlar niyetlerinin ne olduğunu açıkca ortaya vurmuşlardı. Devlet dairelerine giden Türk memurlar ve polisler Rumlar tarafından açıkca

tehtit etilmeye başlandı. Ayrıca Rumlar Türk polislerinin silahlarına da el koymuşlardı. Türkler yollarda yürüyemez olmuşlardı, çünkü Rumlar gözlerine kestirdiklerini kaçııyorlardı. Biz de artık bulunduğumuz yerden başka bir yere ayrılmaz olmuştuk.

Bizim savunma hattımız kasabayı ikiye bölen Baf - Poli yolu tamamen Türklerden oluşan bölge ile bu hat arasında yaşayan çok Rum vardı. Daha da önemlisi Türklerin ve çoğunlukta olan Rumların dükkanlarının karışık şekilde dağılması, işte bütün bu bölgeleri kontrol altında tutabilmek bizim için çok zor bir işti. Lefkoşa'da Rum canilerinin-katliam denecek kadar acımasız saldırıları mücahitlerin olağanüstü direnişi ile karşılanmıştı. Rumlar bir kaç günde bizi yeneceklerini sanmışlardı. Ama 4 günden beri bu amansız saldırılara direnmeye çalışan mücahitlerin kurşunları tükenmek üzereydi. Ve eğer kurşunumuz (mermi) tükenirse biz çok büyük felaketlerle karşı karşıya kalabilirdik. Sonunda 25 Aralık günü Türk jetlerinin Lefkoşa üzerinde yaptığı uyarı uçuşuyla korkudan deliye dönen Rumlar saldırıya ara verdiler. Rum bölgesinde dağınık yaşayan Türkler yavaş yavaş Türk bölgesine gelmeye başlamışlar ve yakınlarının veya tanıdıklarının yanlarına sığınıyorlardı. Rum tarafından Türk evleri açılıyor alt üst ediliyordu. Artık yapılacak tek şeyimiz vardı o da kadın, genç ve ihtiyar herkes TMT'de birleşmesi idi. Gerçi biz çok az kurşun ve 3 -5 silah av tüfekleri ile Rum ordusunun eğitilmiş ve ağır silahlarla donatılmış askerlerine günlerce dayanmak imkansızdı. Böyle durumda ise, köylere takviye göndermek tamamıyla imkansızdı. Çünkü Rumlar tüm yolları kapatmış ve kontrolü ellerinde tutmaktaydılar. 27 Aralık'a geldiğimiz zaman ise, Rumlar çok az sayıda Türkün yaşadığı karma bir liman köyü diyebileceğimiz Aşağı Baftan Türk mahallesine fasıllarla ateş açmaya başladılar. Bizler ise eli silah tutan 5-10 kişi

ancak vardıxveJ-5 silahımızla karşı koyamazdık. Gece karanlığından faydalanıp
aldığımız bir k~çiparça eşya ile kasabanın Türk bölgesine sığındık. Hatta 1 ocak
1964 tarihineSgeldiğimiz gün ise Lenba (Çıralı) Köyüne Rumlar saldırdılar ve 14-15
yaşlarında pir>çocuğu da şehit düşürdüler. Bu küçük köyden kaçan Türkler gelip
kasabaya sığındılar. Lenba köylüsünün de kasabaya gelmesiyle isyan had safalara
ulaşmıştı.i Olaylar tırmanmaya silahlı çatışmalar artmaya başlamıştı. Artık köyler
arası irtibat da kesilmiş ve bir yerden başka bir yere gidebilmek ölümü kabullenmek
demeki oluyordu. Rumlar planladıkları başarıya büyük yerleşim yerlerinde
ulaşamayınca Türklerin azınlıkta bulundukları köylere saldırı düzenlemeye
başfudılar. Türk mallarına zarar vermek onları çok mutlu ediyordu. 14 Şubat günü ise
ar~adaşım Mustafa Yorgancıoğlu evinde yüzünü yıkarken kahbece şehit edilmişti.
O datıpkı Çınarlı Köyünde şehit edilen babası gibi ölmeden önce son sözü "VAT AN
SAGOLSUN" olmuştu. İşte o günler bu baskılarla ve Rum zulümleriyle geçmişti.
Nihayet 1974 yılına gelince ve Türk askeri de adaya çıkartma yapınca biz de ağır
şartlardan kurtulabildik ve Türk tarafına geçtik.

Venher Yücel

Lefkoşa (D.T. 1940)

1963 de biz köyümüzden çıkamazdık Rum askerleri yollara barikatlar kurup Türklerin önlerini keser ve onlara işgenceler yaparlardı. Ben Kufez yani Çamlıca Köyünde yaşıyordum.

Rumlar arasında sağcı ve solcular vardı ve bu tarihlerde hiç unutmam sağcı Rumlardan bir Rumu Türk basına (otobüs) bindiğini görünce, o Rumu hemen bastan aşağıya indirdiler ve Geçitkale'deki bir kilisenin havlusunda (bahçesinde) bulunan ağaca EOKA'cı Rumlar ellerinden ve ayaklarından ağaca astılar, sonra da yoldan geçenler EOKA'cı olmadığı için onu acımadan öldürene kadar taşa tuttular, öldürülen Rumun hanımı ise eşinin hala daha eve gelmediği için meraklanıp bir Türk basına bindi ve Geçitkale köyüne gittiğinde eşini kilise bahçesindeki ağaçta asıllı olarak gördü. Kocasını son nefesini verirken o da onun ayakları altında yıkılıp kaldı. Bu olay bende çok büyük bir iz bıraktı.

Ayşe Akar

Sandallar(D.T. 1935)

11u11uy't{IA L96l

1967 yılında 17.30'da enstitü okulundaydık Geçitkale'yi Rumlar kuşattığından bir süre sonra enstitü okulundan seve geldik. Köyde eli silah tutabilenler ile mücahitler hep beraber köy mevzilerindeydiler. Saat 14.30'dan 19.30'a kadar karşılıklı çatışmalar oldu. Ama köy bu geçen saat zarfında daha fazla direnemediler ve Rum askerleri mevzileri bastı. Bir kısım mücahitimiz de şehit olmuştu. Diğerleri ise, köye doğru kaçmaya başladılar ve mahalle çatışmaları çıkmaya başladı. Rumlar köyü top ateşine tuttular. Ortalığı ateşe verip yakıp yıktılar. Ondan sonra da bir kısım mücahit- ingiliz Barış Gücü kampına sığındılar. Artık Rumlar köye girmiştiler ve köyde bulunan çocukları, kadınları ve ihtiyarları toplayıp köydeki okula getirdiler. Orada yaşlı erkekleri ayırdılar ve yakın Rum köyü olan "İsgarino" Köyüne getirdiler. Sonra da kadınları ve çocukları alıp yukarı köye getirirlerken köy halkından olan 85'lik yaşlı Mehmet Emin Dayı evindeydi ve elinde av tüfeyi tutuyordu. O tüfekte Rum Subayım vurup öldürdü. Bunun üzerine Rum askerleri Mehmet Emin Dayının bulunduğu eve ateş açıp onu yaraladılar sonra da üzerine benzin döküp canlı canlı yaktılar.

Biz oradan geçerken yanan Emin Dayının cesedini gördük. Kahvelerin yanında giderken bir adamı şehit ettiler. Ben o adamı babam sanıp ağlamaya haykırmaya başladım annem hemen ağzımı kapayıp Hasan Velettin isminde bir köylümüz olduğunu söyledi. Önümüzde Rum zıhrıları eşliğinde bizi bir sinemanın yanına getirdiler ve etrafımıza benzin döküp yakmaya çalıştıkları esnada bulunduğumuz yere Barış Gücü gelip yakmalarını engellediler. Daha sonra Barış Gücü bizi oradan alıp ingiliz kampının yanında bulunan Bebek Bara getirdiler. Orada Barış Gücünün gözetimi altında gece 02.00'de Rum ordusunun komutanı olan Grivas geldi ve bize şöyle dedi: Korkmayın size hiçbir şey yapmayacağız, sizden de ölenler var bizden de deyip gitti. Sonra Türkiye'nin baskısıyla Rumlar 05.00'de köyü terk ettiler.

Sonra da 06.30'da Barış Gücü bizi serbest bıraktı. Biz evimize giderken Mehmet Emin Dayının yanmış cesedini gördük daha sonra yıkılan ve yanan evlerin halini gördük. Ben daha sonra nineme gittim, ama Rumlar ninemi öldürmüşlerdi. saat 11.00'de Rumlar erkek esirleri serbest bıraktılar. Babam ve ahim eve geldiler, fakat diğer ahim eve gelmedi. Onu aramaya çıktık, bu esnada köylüler mevzi ve sokaklardan şehitleri topluyorlardı. İlk gelen şehitler arasında abimi bulamadık. Ancak diğer getirilen şehitler arasında kardeşimin cansız bedenini gördüm, kardeşimle beraber o gün yirmi üç şehit vermiştik. Ancak annem 17 yaşında gencecik bir evladını kaybetmenin acısı içerisinde hasta oldu ve iki ay hiç yataktan kalkmadı. Bu iki ay süresince de acısından dili tutuldu ve konuşamadı. Zaman geçtikten sonra kendimizi yavaş yavaş toparlamaya çalıştık.

Naciye Nizam

Alaniçi (D. T. 1950)

ИИУИУУ М А 17L61

1974'ün Temmuzunda Rum BOKA' cı Nikos Samsun Magarios' a darbe ya-ptı.

Bunun üzerine her yerde Rumlar biri birini öldürmeye başladılar ve bu olaylar ayın ortalarına kadar böyle devam etti. Türkler de o gün işledikleri yerde kaldılar ve eve döndüler. Bazı Türkler de öldürüldüler. Ama Makarios bu darbeden sağ olarak kaldı. Bu olaylar sonucunda Tj,i.l'kiye adaya müdahale etmek mecburiyetinde kaldı.

Bunun yanı sıra bazı Türk jetleri adaya geldi. Böylece hareket başlamış oldu,

İlk gece Doğu Değir ~~~~~ \~~~~~' -~~~X~~~ \~~~~~ " \,~~~~~e, ..

başladı. Beyköy ve Cihangir Köylerinde yaşayan Türkler Yeniceköy'e akın etmeye başladılar. Saat üç sularında Rum askerleri dağdan ve Mağosa, Lefkoşa yakınında bize saldırmaya başladılar ve artık çıkmazda kalmıştık. Bunun üzerine tek çare olarak bizim köyün doğusunda bulunan Serdarlı Köyüne göç ettik. Akşamı orada geçirmek zorunda idik ve kaldığımız evin penceresi dağa karşı idi. Dağlar cayır cayır yanıyordu. Büyük bir tedirginlik içerisindeydik ve ertesi sabah Serdarlı Köyünün yarısını da Rum askederi yakıp, yıkarak ele geçirmişlerdi. Bunun üzerine ertesi gün akşam Gönendere Köyüne yaya olarak göç ettik. Ama Gönendere Köyüne geldiğimizde sabah olmuş. O gün 22 Temmuz'du ve Gönendere Köyüne bir haber gelmişti. Amcamın oğlu Mehmet Salih Haksız yirmi iki yaşında şehit olmuştu. Ayın 23'ünde ise Rum havanından düşen bomba ile babam bacağından yaralanmıştı. Arka arkaya gelen bu darbeler bende çok büyük bir tesir bırakmıştı. Ancak acı içinde geçen bu günlerden sonrası 24 Temmuz'da ateşkes oldu. Fakat bu anlaşma uzun sürmedi çünkü yapılan görüşmeler tükənince 14 Ağustos'da ikinci hareket başlamış oldu. Türk askerleri Rum askerlerinin ile geçirmiş oldukları bu Türk köylerini Rumlardan temizleyip, 2 gün içerisinde Mağosa'ya kadar dayandılar. Daha sonra 17 Ağustos sabahı radyodan Rauf Raif Denктаş'ın yaptığı mesajlar doğrultusunda ilk önce Türk köylerine dönebileceğini

Komutanlar Gönendere Köyüne gelip erkeklerin evlerine gidip köyü ve evlerini denetlediler ve her evde bulunan silahları bildirdiler. Bunun üzerine çocuklar ve kadınlar 18 Ağustos'ta köyüne sınıtı ve büyük bir coşkuyla karşılanmıştı.

Ayşım Zenginler

~~~~~"~~~\..~~~~~

15 Temmuz 1974'de Yunan darbeciler Baş Pisikobos Makarios'a darbe düzenlediler. 5 gün sonra Türkiye 20 Temmuz günü adaya çıkartma yaptı. Biz bulunduğumuz Akhisar Köyünde 5 Türk ailesiydik ve bu olaylar sonucunda Rumlar arasında tekrar korkulu gün yaşamaya başladık. Yunan askerleri eve gelip silah aramaya başladı. Babamın başına silah dayayıp silahların nerede olduğunu söylemesi için onus. Örgüttiler. Biz silah olmadığımız söylememize rağmen onlar var diye diretiyorlardı. Bir, kaç gün sonra ateş kes oldu. Rumlar bize anlaşıyoruz, kanton bölge olacak dediler. Arada bir kaç gün rahat ettik. Ama içimizde yine Rum korkusu vardır: Babam devamlı evin içinde dolaşırdı. Biz Rum köyünde 5 aile olduğumuz için geceleri bir eve toplanıp birlikte kalırdık. Sürekli bir kişi de ayakta kalıp nöbet tutardı. On dört Ağustos'da ikinci hareketin başlamasıyla daha da büyük bir korku içerisine girdik. Türk askerlerinden kaçan Rum askerleri artık bizim tarafımıza yöneledikleri için kimin ne yapacağı belli olmazdı. Bizim davanımız (koyun sürüsü) vardı. Geçen Rum askerleri davarlarımızın içine ateş açarlardı, giderek köyde durulmaz bir hal içerisine girmeye başladık. Türk köyleri Rumlara hep teslim olmuştu. Davarlarımızı Rumlara yok pahasına sattıktan sonra yakınımızda bulunan Alaniçi Türk Köyüne sığındık. Artık Türk bayrağını görmeye hasret kalmıştık gittiğimiz her Türk köyünde beyaz bayraklar çekilmişti, yani hemen hemen tüm Türk köyleri düşmüştü. Alaniçi Köyünde -bir kaç ay kaldıktan sonra orada daha fazla rahat edemedik ve Türk halkının çoğu da kuzey göç ettiği için biz de Rum mevzileri arasından süzülerek Türk askerlerinin kurtarmış oldukları bölgeye yerleştik.

İbrahim Zenginler

Alaniçi (D.T. 1942)

1974 Hadiseleri ••çıkıldığında ben köyümde askerliğimi yapıyordum. Köyümün adı Glavya yani Alaniçi Köyüydü. Köyümüzün yakınlarında bir nöbet kulübesi vardı. Bu kulübede en az iki kişi nöbet tutardık. Komutanımız ise, yine aynı köyden olan Hüseyin-ıÇavuş'tu ve bir gün ben ve aynı köyden olan arkadaşım Mehmet ile nöbetimizi tutmak için o nöbet kulübesine gittik. Biz her nöbete gittiğimizde nöbet-kulübesinin üzerine çıkar ve etrafımızı öyle kontrol etmeye çalışırdık. İşte o akşam yine nöbet kulübesinin üzerine çıktık ve arkadaşım Mehmet ile sohbet etmeye başladık. Ama arkadaşımın uykusu gelmiş ve gözleri kapanıyordu, benim ise hiç uykum yoktu. Zaten birimizin ayakta kalıp nöbet tutması gerekiyordu. Ben arkadaşıma uyumasını söyledim o uyukuya dalınca ben de bir sigara yakıp içmeye başlamıştım ve bu esnada kulağıma çıtırdılar geliyor gibi oldum. Hemen silahıma sarılıp kulübenin üzerinden kulübenin yakınında bulunan köy mezarlığına doğru baktım, ama hiçbir şey ortalıkta görülüyordu. Ses kesilince herhalde bir tilki veya köpeğin bu sesi çıkardığını sandım ve başımı tüfeğime dayayıp kendimden geçmek üzereydim ki, kulağıma yine çatırdı sesleri gelmeye başladı. Bu sefer komutanımız olan Hüseyin çavuşun bizi teftiş etmeye geldiğini sanıp "kim var orada" diye seslendim ama ses kesildiği gibi karşı cevap veren birisi de olmadı. İçime çok büyük bir korku çökmüştü bu korku içerisinde hemen arkadaşım Mehmet'i uyandırmaya çalıştım, ama uykusu öyle ağırdı ki, onu uyandıramadım. Hemen silahımı elime alıp nöbet kulübesinin üzerinden aşağıya inip çıtırtıların geldiği mezarlık yönüne doğru yavaş adımlarla ilerleyip etrafa bakmaya başladım ve kulübeden yaklaşık yüz metre kadar uzaklaşmıştım ki, bu sefer çıtırdılar nöbet kulübesinin bulunduğu yönden gelmeye başlayınca çok tedirginlendim, çünkü

arkadaşım Mehmet kulübenin üzerinde uyuyordu. Çabucak kulübeye doğru yürümeye başladım. Fakat etrafta yine hiç bir iz yoktu. Bu sefer kulübenin içerisine birisinin girmiş olabileceği aklıma geldi. Hemen kulübenin kapısına bir ayak darbesi vurarak kapıyı açtım ancak içerisi boştu. Artık yapabileceğim tek şey arkadaşımı kulübe üzerinden indirip nöbet yerinden uzak bir yere getirmektir. Çünkü ne yapsam nafile onu uyandıramıyordum. Hemen onu kulübeden aşağıya yavaş yavaş indirdim ve oradan uzaklaştırdım. Sabaha kadar nöbet yerinin uzağında elim tetikte gözümü kırpmadan saklandığımız yerden etrafımı gözledim. Sabah olup arkadaşım uyanınca ona olan bitenlerden bahsettim. Ama o bana gülüp bu çıtırdı seslerini bir hayvanın çıkarabileceğini söyledi. Bunun üzerine ben kendine gel gidip seslerin geldiği yöne bakalım dedim. O bana inanmayıp gelmek istemedi ve ben mezarlık tarafına doğru ilerledim. Ama ortalıkta hiç bir ip ucu yoktu. Mezarlığın içerisine de girip baktım orada da bir şey bulamadım. Ama mezarlığı geçip daha ilerideki ince çakıllardan yapılmış olan yola vardığımda gözlerime inanamadım. Çünkü yolun üzeri askeri bot izleriyle doluydu. O anda anladım ki Rum Ordusu dibimize kadar gelmiş ve benim cevap vermem nedeniyle korkup geri çekildiklerini düşündüm. Koşup arkadaşıma da bu ayak izlerini göstermek için haber verdim ve o da gelip bu izleri görünce şaşkına döndü, ve korkudan sesi kısıldı. Bana sarılarak eğer sen de uyusaydın şimdi biz ölmüş olacaktık dedi. Hayatımda o geceki gibi hiç ama hiç korkmamıştım. Bugün bile akşam saatlerinde yalnız başıma bir yere yürüdüğümde bile o gece aklıma geliyor ve en küçük sestten bile ürperiyorum.

İsmail Ağa, Alaniçi (D.T. 1950)

1974'de ben Sandallar Köyüne yerleşmiştim. Çünkü Rumlar benim Köyüm olan Kufez (Çamlıca)'ı işgal etmişlerdi ve bunun üzerine eşimle birlikte ilk önce Geçitkale Köyüne oradan da Sandallar Köyüne yerleştik. Ama 20 Temmuz 1974'de Türk ordusu adaya çıkmaya başlayınca Rum orduları korkup geri çekilmeye başladılar. Rumlar geri çekilirken geçtikleri Türk Köylerini yerle bir ediyor ve Türkleri öldürüyorlardı. Sonunda Rum askerleri bizim köye de geldiler köyde buldukları yaşlı, çocuk ve kadınları hep bir yere toplayıp katlettiler ve dozerlerle kazdıkları büyük çukurlara öldürdükleri Türkleri toplu halde gömdüler. Ben Rum askerlerine yakalanmadan çocuklarımı da alıp köyün yanındaki bir mağaraya sığındım. Rumlar Türk okulunu kurşundan geçiriyor, evleri basıyor ve önlerine çıkan Türkleri oracıkta öldürüyordu. Benim ve çocuklarımın sığınmış olduğumuz mağaraya bizim köyümüzün yanında bulunan ve bir Rum köyü olan Pi - Peresterona'lı sivil bir Rum geldi, "çıkın bre şillo (köpek) Türkler diye haykırarak ateş açtılar. Bu ateş sonucunda kayaya çarpan kurşunun parçaladığı kaya parçalarından biri benim ayağıma çarptı. Ama ben duyduğum bu derin acıya rağmen kendimi sıkıp sesimi çıkarmadım. Rumlar mağaradan uzaklaşıp da akşam vakti olunca o mağaradan kaçıp daha uzaktaki başka bir mağaraya sığındık. Fakat köyümüze gidip üzerimize yiyecek ve kendimize yiyecek bir şeyler almalıydık. Ama çok büyük bir korku duyuyorduk. Çünkü Rum askerleri Köydeki Türk erkeklerini esir almışlar kadınları, çocukları ve yaşlıları öldürmüşlerdi, ama yinede köye gidip kendimize lazım olan şeyleri almaya mecburduk. Daha sonra Rum askerlerinin köyümüzü terk etmesine rağmen yine de köyümüze dönemiyorduk, çünkü etraf köylerde halâ sivil Rum aileleri oturmaktaydı. Bunun üzerine köyümüze gündüz gelip gece yine

kaldığımız mağaraya kaçıyorduk. Bizim koyunlarımız da vardı. Koyunları çukur olan yerlerde otlatıyorduk-ve yoldan geçen Pi-Perestorona'lı Rumlar bizi görünce "Daha yaşarsınızşbire" deyip .gidiyorlardı. İşte o günün akşamında da bu Rumlar, yanlarına bir kaç kişi daha alıp el fenerleriyle bir jibe atlayıp köyümüzü bastıklarını ve didik didik köyün her yerin aradıklarını kaldığım mağaradan gördüm. Gündüz köye geldiğimde her yerini ayak basamaklarıyla dolu olduğunu gördüm. Bu durum Türkiye askerlerinin gelip bölgeyi Rum askerlerinden temizlemesine kadar böyle devam etti.

Ayşe Akar

Sandallar (D.T. 1935)

1974'de harp çıktığını-haber-alдық. Bir kaç gün sonra da Rum gelip köyü bastı. Ben gidip evimizie.kapısından baktığımda Rum askerlerini badem ağaçlarının arkasında simW almış halde gördüm. Koşup anneme Gavur (Rum) köyü bastı dedim. O sıradarda Gavur askerleri bize bağırıp dışarı çıkmamızı istediler. Ama biz korlqpycluk ve hiç sesimizi çıkarmıyorduk.Bunun üzerine Rum.askerleri kapıyı kırıp.içeri.girdiler ve bizi buldular. Annem Rum askerine benim iki tane kızım var onları sizin elinize teslim edemem deyip, alacaksanız yalnız beni alın dedi. Amıı./:Rumaskerleri buna sinirlenip silahının dipçığı ile annemin yüzüne vurdu ve l.epimizi.esir aldılar. Rifat Kurt diye bir Türk daha vardı ve askeri üstte çalışan.biriycli, belinde askeri kolan (palaska) vardı. Bunu gören Rum askerlerinden bir kaçı onu Türk askerlerden sanıp ona çok eziyetler yaptılar. O da buna dayanamayıp vurun beni de kurtulayım diye haykırmaya başladı. O günler içinde ateşkes.olmuştu ve biz de kurtulmuştuk.

Nazemin Muruz

Alaniçi (D.T. 1951)

Bizim köyümüzde bir askeri yer vardı. 1974 olayları çıkmaya başlayınca bunların bir kısmı dağda kaldı, bir kısmı da Luricina'ya gittiler. Bir süre sonra Rum askerleri otobüslerle gelip köydeki insanları teslim-almak iste.d.i.ler. Köyde bulunan bir kaç kişiye eziyet ettiler. Çünkü onları mücahit.zannettile;di.>Saat
~{tâimr. a~e@looıştJJafnı,rli~Mdiş~nülwlieJlWaçm~l!fişDtufia:tlftr.ri~y
düştüdü, köyün içindeyken Rumlar vira köyü basıyordu benim./elitrid.~4e para
vardı, Rum elimdeki parayı gördü. O elindeki ne diye bana, sordu.f/Ben de
kendisine hediye götürüyorum oyanı dedim.Ama Rum beni alıp Rum. polisine
götürdü. Rum polisi bana bu kadar parayı ne yapacağımı sord.uve seti<köyden
kaçman köyde insan kalmadı dedi. Ben de Rum polisine-kaçmam köyümde
hayvanlarım var diye bir bahane uydurdum. Ve elimdeki parayı da Türk
bankasına yatıracağım dedim. Ama ben ertesi gün köyden kaçınaya karar verdim.
Köydeki kişi ile davarımı (koyun sürüsü) birleştirdim ve kaçmaya başladık.
Yolda ilerlerken karşımıza Rum askeri çıktı ve bize silah doğrultarak nereye
gittiğimizi sordu. Biz de kendisine Kuzeye geçeceğimizzi söyledik ama izin
vermedi. Sonunda Rum askerine sana bir kuzu verelim sen de bize yol tarif et ve
gidelim dedim. Rum askeri bu teklifimi kabul etti ve bize yolu tarif etti. Bize
Dikelya yolundan gidin ama yolun sağ tarafına geçmeyin, çünkü orası askeri
bölgedir sizi yakalarlar dedi. Fakat biz yolun sol tarafından gidip Pile Köyüne
yaklaştığımız sırada Rum askerleri bizi yetiştii ve bize silah çekip davarı geri
çevirip dönmemizi istediler. Mecburen davarı geri çevirdik ve ilerleyerek bir
ağaçlı tepeye vardık. Ama koyunlar tepeye tırmanamıyorlardı. Rum askeri ise,
davara vurup koyunları, tepeye çıkartmaya çalışıyorlardı, orada yarım saat

davarı tepeden geçirmek için ruğustık: Bu esnada Pile'li bir Rum bizi gördü ve gidip Pile'li Rumlara sçyledi. Pfüfli Rumlar da traktörlerle geldiler ve bizi askerlerin götürdükleri tıgıgıJ:pları; spnra da Rum askerlerine siz bunları aldınız ama şimdi Türk askeri g~lip sizi öldürecek deyip bunları, ne tutuyorsunuz dediler. Bunu duyan Rum askerleri korktu ve bizi serbest bıraktılar biz de davarı toparlayıp geri döndük Pile Köyünün yanından kuzeye geçip kurtulduk.

Emir Hüseyin

Alaniçi (D.T. 1920)

15 Temmuz 1974'de Yunan Cuntası ve işbirlikçisi Rumların Makarios'u devirmek için başlattıkları darbe sonucu artık her tarafta kan akıyordu: Rum yönetimi binaları topvatesine tutulmuş, Makarios öldürülmekten kurtulmak için çareyi kaçmakta bulmuştu. Enosisi kısa vadede gerçekleştirmek isteyen Yunanistan ve yandaşı BOKA'cılarla, uzun vadede gerçekleştirmek isteyen Makarios'cuların fikirlerini öldürüyorlardı. 2000'den fazla Rum bu iç savaşta öldürülmüştü. Köyümüzdeki o gün hiçbir şeyden habersiz Mağosa'ya gitmiştik; Durumu ise ancak yolda öğrenmiştik. Rum radyosu, Makarios'un öldürüldüğünü söylüyordu: Mağosa'dan hiç kimsenin dışarıya çıkmaması emredilmişti. Biz ise durumumuzu bildirmiş ve özel izinle yola çıkarak köyümüze dönmüştük. Köyümüzün yolunda üç gün devamlı olarak birtakım silahlı Rumlar geçmişlerdi. Sıra mı bise de geleceğini ve hepimizi öldüreceklerini bağıra bağıra söylüyorlardı. Ve 20 Temmuz 1974 sabahı. Durumun ne olduğundan habersizdik. Bir ara köyümüze tavuk satmaya gelen bir Rum, Maraş'a çalışmaya giden Rumların otobüsten kendisine "Bre köye dön, harp başladı" Türkiye Kıbrıs'a müdahale etti" dediğini nakledince, derhal eve gidip radyoyu açmıştım. Radyo marşlar çalıyor, bildiriler yayınlıyordu. Bu arada bomba ve top sesleri köyden işitmeye başlamıştı. Biz de köyümüzü savunmak için sten tabanca ve altı av tüfeğini hazırlamıştık. İkinci üzeri saat 16.00 raddelerinde idi ki, bir otobüsün köy açıklarındaki bir Türkün bahçesine girdiği, bir takım silahlı kişilerin otobüsten indikten kısa bir süre sonra yeniden araçlarına binip gittikleri dikkatimizi çekmişti. Bir süre sonra arkadaşlarımızdan ikisi, gidip Rum otobüsünün bir süre durduğu bahçede bir araştırma yapmışlardı. Sandallar Köyünden gelen bahçeci yoktu. Yalnız bahçede traktörü, keçisi ve kesmiş olduğu yoncaları duruyordu. Gece saat 19.00 sularında Sandallar köyünden ışıksız bir traktör köyümüze yaklaştığı zaman ışıklarını açmış ve köy içine girmişti. Gelenler "Arkadaşlar hazır olun, Rumlar Muratağa ve Sandallar Köylerinin bütün erkeklerini topladılar, biz de güç bela saklanıp kurtulduk." Silahınız varsa karşı koyun, gelenler azınlıktı, komşu Pi - Peresterona köylüleridir" dediler ve geldikleri yöden köylerine döndüler. Bu uyarı üzerine toparlanmıştık. Gafil avlamamak için hemen çoluk çocuğu toplayıp o geceyi ovada geçirmiştik. Gece herhengi bir gelişme olmadı. Sabaha doğru köye

dönmüştük. Durumun ciddiyetini ve-tehlikeyi seziyor, başka bir Türk köyüne gitmek istiyorduk. Çünkü etrafın Rum askerleriyle dolu olduğunu görüyor, kendimizi hiç emniyette hissetmiyorduk. Bütün köy halkı bir eve toplanmıştı. Kadınlar ve çocuklar odalarda, biz erkekler ise avluda kulaklarımızı kabartmış etraftan gelen sesleri izlemeye çalışıyorduk. Top seslerinden ve silahlardan çıkan ateşten etraf kızarmış, güneş adeta sis bulutunda kaybolmuştu. Ümitsizlik içinde belki Türk uçakları bizi görür ve yardım eder düşüncesiyle, damlara Türk bayrakları sermiş ve yazılar yazmıştık. Ne etraftan ne uçaklardan bize yardım gelemiyordu. Köyümüz düzlük bir yer üzerinde olduğu için, 6-7 mil uzaklıktaki Rum» mevzilerine karşı dalışlarını ve bombalarını bırakıp yükselişlerini görüyorduk. Siyah bir duman çıkararak, düşmanı manevralarıyla aldatıyorlardı. Biz ise bunları görerek, kanımız kabarak cesaretleniyorduk. Silahlarımız her an gelebilecek bir tehlikeye karşı daima hazır tutuyorduk. Belimizde kurşun torbası, el bombaları ve elimizde silah vardı. Yüksek bir damda iki saat ara ile etrafı ve düz yolu göz altında tutuyorduk. Etrafta gözle görülür bir canlı göremiyorduk. Kimimiz bir tarafa gidip saklanmamızı, kimimiz başka yakın Türk köylerine gitmemizi söylüyordu. Ama hiçbir şey yapamazdık. Saklanacak olsak, bizi çocuklar ele verirdi, zaten düz ovada tepelik yerler Rum askerleriyle dolu idi. Çaresizlik, içerisinde geleceği bekliyorduk saklanacak öyle yerimiz yoktu. Başka bir Türk köyüne gitmek istesek, yapamazdık ve kadınlarımızın yapıp getirdikleri yemeklerden bir lokma bile boğazımızdan geçmiyordu. İçinde bulunduğumuz hava zehirlenmişti sanki. İçimizde bir burukluk, bir sıkıntı vardı. Saat 16.30 sularında, damda bulunan gözcü arkadaş bize seslenerek "Arkadaşlar, Rumlar bize teslim olmaya geldi. Mezarlığın yanına üç kanıyor gelip durdu, üzerinde beyaz bayraklar var" dedi. Hepimiz telaşlı telaşlı bulunduğumuz yerlerden dışarıya baktığımızda, ilk etapda kamyonları mezarlık yanında gördük. Görmemizle beraber silahların patlaması bir oldu. Köyümüz bir ay şeklinde sarılmıştı. Yüzlerce Rum askeri aniden ortada peydah olmuştu. Kurşun ata ata köye doğru ilerliyorlardı. İçimizden birisi teslim olmamız gerektiğini söyledi. Köyümüz dağınıktı ve biz azınlıktık gücümüz yoktu, Rumlar çoktan köye girmişlerdi. Pencerele, kapılara, Camiie gelişi güzel ateş ediyorlardı. Çaresiz teslim olmuştuk. Rum birliğinin öncüsü, elindeki otomatik silahını ateşleyerek

bize doğru bağınyordu. Ne kadar köylü varsa, kadın erkek, çoluk çocuk hepinizin mezarlık yanında duran kamyonların yanında toplanmamızı istiyordu. Çoluk çocuk, bağışma ağlaşma içinde, dedikleri yerde toplandık. Bağıarak bizden hesap soruyordu. Bizi ~amyonlara alıp, yakın Rum köylerinden Pi-iPerjstergna ilkokuluna götürmüşlerdi. Peristerona İlkokulu, Sandallar'dan ve Muratağa'dan toplayıp getirdikleri Türklerle dolu idi. Aynı gün ortalık kararırken, bir askeri araç ile köy otobüsü hepimizi de alıp Mağosa'ya doğru yola çıkmıştı. Yolda giderken, Kantara ormanının, çarpışmalar esnasında çıkan yangından cayır cayır yandığını görüyorduk. Gece, varmış olduğumuz Magosa'da Karakol bölgesindeki kampa götürmüşler, bir bir soyduktan sonra bir barakaya koyup kapısını üzerimize kilitlemişlerdi. Ertesi gün barakamızın kapısı açıldığı zaman, burada yalnız bizim olmadığımızı görmüştük. Kampta erkek, kadın ve çocuk olarak, daha bir çok Türk vardı. Kampta bulunduğumuz ilk günün öğle saatlerinde, Türk uçakları bulunduğumuz kampın üzerinden ve alçak mesafelerden geçiyorlardı ki, bu durum Rumları adeta kudurtmuştu. Ellerindeki tüm silahlarla uçaklara ateş ediyorlardı. Hatta bizi bekleyen bekçinin bile, bir ara elindeki sten tabanca ile uçağa eteş ettiğini görmüştüm. Öğle yemeği olarak bize bir dilim ekmek ile bir domates verilmişti. Bu arada bizi köyden alıp kampa getiren bazı Rumlar tekrar köyümüze kadar gidip araştırma yapmışlardı. Kampa döndükleri zaman da beni tutup barakanın arkasına çekmişlerdi. İçlerinden biri belindeki bıçağı karnıma saplamak isterken, bir diğeri "bırakın bu köpeği ben öldüreyimş: bakalım komutanlık neymiş görsün" diye bağınyor ve elindeki bir kutuyu bana gösteriyordu. Ben kutuyu görünce hayatımdan umudun kırıldığını gördüm. Günlük yedi yıllık mücahitliğim esnasında çeşimş olduğum bütün resimlerimi bu kutunun içinde saklıyordum. İtişip kalkışma esnasında bu kutudan birkaç yumruk yemiştım. Bu arada yanımıza iki sivil araba gelmişti. Arabalarla gelen Rumlarla beni döğen Rumlar aralarında anlaşmışlar. "Haydi gidip şu köpeği öldürelim" diyorlardı. Beni arabalardan birinin içine koymuşlar, ellerimi cama dayamışlar ve geriye bakmamak için de emretmişlerdi. Benim içinde bulunduğum arabanın arka yastıklarına iki kişi binmişlerdi. Ben önde ellerimi cama dayamış ve diğeri ikinci arabaya ise, yine silahlı askerler binmişlerdi. Kampın arka kapısından çıkan arabalara ağaçlıklı bir bölgeye ve toprak bir yola

sapmışlardı. Arabalar çok yavaş gidiyordu. Arka yastıkta oturanların konuşmalarını duyurdum; Biri "Bu çalılığın arkasında öldürelim," diyor, öbürü ise, "Yok yok bu ağacın altındaki toprak eşlenmiş gömmesi kolay olur" diyordu. Bu arada her ikisi de beni yumruklamaktan geri kalmıyorlardı. Bu çektiğim işkencelerden dolayı, ölüm, artık bir kurtuluş gibi gelmeye başlamıştı. Bütün bu konuşmalar ve yediğim yumruklar devam ederken. Arabamız ağaçlıklı toprak yoldan çıkmış, Salamis yolu üzerinden ve Lefkoşa yeni yolunu takiben Ayluka'dan Maraş'a geçmişti. Fransız okulu bölgesinde yüksek bir binanın önünde durup arabadan çıkıp içeriye girmiştik. İçeride çok sayıda telsiz cihazları ve yüksek rütbeli subaylar vardı. Beni getiren Rum, elinde tuttuğu fotoğraflarını içerdekilere gösterdi. Bunun üzerine boyu iki metre kadar olan iri yarı domuz gibi bir Rum bana gözlerini açarak, "Demek sen karatecisin ha" deyip ani bir hareketle karnıma balyoz gibi bir yumruk indirmişti. Habersiz gelen bu yumruktan, barsaklarımın adeta arkamdan çıktığını zannetmiştim. Daha sonra yanıma, kısa boylu bir yüzbaşı gelmişti. Temiz Türkçe ile bana şöyle dedi; "Madem ki sen köyün komutanısın, Mücahidisin, niçin doğruyu söylemiyorsun, inkar ediyorsun. Doğruyu söyle ve kurtul." Anladığıma göre bu Rum subayı beni Türkçesi ile aldatmaya, kandırmaya veya tehditleri ile korkutmaya çalışıyordu. Belki de benim yalvarmamı bekliyordu. Rum subayına şöyle dedim; "Efendi, yedi sene mücahitlik yaptım, fakat şimdi değilim. Askerlikten 1971 yılında ayrıldım." Rumlar bütün bu söylediklerime inanmak istemiyorlar, ısrarla görevli subay olduğumda direniyorlardı. Burada bir şey öğrenemeyeceklerini anlayan Rumlar, beni başka tarafa sevkettiler. Bu defa ki yerimiz polis trafik şubesi idi. Burada oranın sorumlusu olan uzun boylu bir polis subayının önüne götürmüşlerdi beni. Buradaki subay da resimleri gördükten sonra adeta kudurmuştu. Eline aldığı ve önce kimliğimi yazdığı kalemini göğüsümüne kaka kaka, beni boş bir odaya sokmuştu. Odanın içinde, sadece köşede duran boş plastik bir bidon vardı. Rum subayı beni bidonun üzerine oturtuktan sonra, odaya elinde silah tutan bir asker girmişti. Silahı üzerime çevirmiş duruyordu. O anda vücudumda kan kalmadığını hissettim. Bir çeyrek saat sonra bir polis elinde kırbaç, belinde tabanca ile içeriye girmişti. Bana eliyle işaret ederek, haydi be ayağa kalk gidelim demişti. Dışarıya çıktık. Merkezi hapishaneye gidiyorduk.

Eli kırbaçlı, beli tabancalı Rum bana dönerek, "Bak sana ne diyeceğim be köpek. İçerde üç tane sizinkilerden esir var, kendilerine sor bakayım Mağosa'ya giriş yerleri var mı? eğer söylemezseniz hepinizi de bunun içinde öldüreceğim" demişti. Zindana üç demir parmaklıklı kapıdan geçilip gidiliyordu. Burada esir tutulan Türkler-ise üç ayrı odada kalıyorlardı. Hepsini de tanıyordum. Polis bu Türklerle konuşmamı istemişti. Ben de arkadaşlar, Rumlar beni esir alıp buraya getirdiler. Bizlerden Mağosa'ya giriş yeri var mı diye soruyorlar, ben bilmiyorum ya siz bu soru karşısında her üçü de "Böyle bir şey yok" cevabını vermişlerdi ki, eli kırbaçlı Rum arkadaşlara yavaş sesle sorduğumu söyleyerek, böyle yavaş değil işte böyle söylerler deyip, çeneme sıkıca bir yumruk indirmişti. Bununla da kalmayıp beni itelyerek karanlık bir odaya koyup kilitlemişti. İçeride çimento bir döşemeden başka bir şey yoktu. Üstelik o kadar küçüktü ki, yatağında ayaklarım dışarıya çıkıyordu. Akşam olduğunda polis bize sadece bir ekmeğin parçası getirmişti. O da üzerinde yattığım çimento gibi sertti. Polise aç olmadığımı söyleyerek, ekmeği geri vermiştim. O da verdiğim bu ekmeği yukarı fırlatmış, yere düştüğü zaman çıkardığı tok sesle, adeta sertlikle bize boyun eğdireceğini kanıtlamaya çalıştı. Ertesi gün öğleye doğru kalmakta olduğumuz bölgeye bir kişi daha getirmişler, onu da yan odaya koymuşlardı. Bu yeni gelen kişi avukat Ayhan Çiftçi idi. Ayhan Bey'in gelişinden biraz sonra, hepimizi sıra ile sorguya çekmişlerdi. Bu arada Ayhan Bey'i bizim sözcümüz yapmışlardı. Bu sorgulamadan sonra da hepimizi bir land-rover'e koyup kampa götürmüşlerdi. Kampta çoğu günlerimiz aç ve Rum sillesi altında geçiyordu. Hatta bazı günler bizleri domuz eti yemeye zorluyorlar, yemeyenlere-ise-başka bir şey vermiyorlar ve bu şekilde aç bırakıyorlardı. Günler böyle/geçerken, kampa Barış Gücü gelmişti. Ve onların gelmesiyle durumumuzda bir dereceye kadar düzelmişti. Önce yerde yatmaktan kurtulmuştuk, yemeklerimiz daha iyi olmuş. Ayrıca belirli ölçüde günlük sigara da verilmeye başlanıyordu. Bu arada, Barış Gücü vasıtasıyla ailelerimize mesajlar da gönderebiliyorlardı. Günlerden 13 Ağustos idi. İkinci üzeri boğaz yönünden denize bir harp gemisinin belirmesi üzerine, kamptaki bütün askerler alarma girmişlerdi. Ancak, gemi kamp hizasına geldiği zaman yön değiştirerek, içerilere doğru gitmeye başlamış ve kısa zamanda gözden kaybolmuştu. Gece, Rum askerlerinin içlerine büyük bir

heyecan kaplamış, etrafta, bir panik havası esmeye başlamıştı. O akşam üç mevsiden sebepsiz yere ateş/ açılmış, Rumlar adeta hayalet görmeye başlamışlardı. Denizden)ve yakın bir mesafeden kırmızı bir ışığın belirmesi korkularını son haddine çıkarmıştı. Ertesi günü sabah, uçak ve top sesleri ile uyanmıştık. Yer gök ad~tarsallanıyordu. Saat 9.30 raddelerinde idi ki, Rumlar, Mağosa'nın Türk bölgesine>karşı en ağır silahlarla her taraftan hücumla geçmişlerdi; Mağosa karı...Yfür duman içinde kalmıştı. Bu manzara karşısında bizini>heyecanımız da-artmıştı ...0. gün çarpışmalar saat 18.00'e kadar devam etmişti. Gece olunca Rumlar kampıboşaltmaya karar vermişlerdi. Ve gece 21.30 raddelerinde bizleri de birskamyonla kamptan uzaklaştırmışlardı. Arabalarımız konvoyxhalinde ayrılmışlardı. Bizi, ise Derinya bahçelerinin içinde bulunan bir ilkokula götürmüşlardı. Orada bir gece alıkonmuştuk. Bulunduğumuz yerden Mağosatı siyah dumanlar=icerisinde görebiliyorduk. Bu arada ilkokulda bizden başka Türklerin de bulunduğunu görmüştük. Bunlar da bizler gibi köylerden esir alınarak buralara getirilen Kilitkayaşlı, Ovgoroz'lu ve Avgalia'lı Türklerdi. Bu okulda toplam olarak 133 esir Türk bulunuyorduk. Ancak bizi burada da fazla tutmamışlar ve Dikelya'ya yakın- Ormidya Köyüne götürmüşlerdi. Rum askerlerinin söylediğine göre oradaki Rumlar bizi linç etmek istediklerinden, tepedeki koyun mandıralanna götürüp kapatmışlardı. Ve gece olunca Lârnaka'ya ve Lârnaka'dan da Anglisia'ya götürmüşlerdi. Bizler 133 kişi iki kamyonu konserve misali şekilde durmaktan bitkin düşmüştük. Anglisia'ya vardığımız zaman, Karakol kampının arslanlık taslayan Rum persolenini: ••de orada görmüştük. Hiçbir yerde uzun boylu durmuyorlar. Kedi yavrusu gibibizleri de beraberlerinde bir yerden diğer bir tarafa taşıyorlardı. Ve ertesi günuebizleri yine kamyonlara adeta paketleyerek Limasol'a götürmüşlerdi. Burası, ilkveOrtaokul yanyana olan bir yerdi. Burada bizim gibi esir tutulan 4000kadartdaha Türk vardı. Limasol esir kampı adeta bir işkence yuvası idi. Rumların bize yapmadıkları işkenceyle kalmıyordu. Babayı oğula oğulu babaya dövdürtüyorlar 50 kadar kişinin ağzını açtırıp birbirlerinin ağızlarına tükürtüyorlar ve buna benzer insanlık dışı hareketlere tevessül ediyorlardı. Bu durumdayanılacak gibi değildi. Bazı arkadaşlar ölümü göze alarak kamptan kaçtıvve durum ölümle sonuçlanmıştı. Bir gün sabah kahvaltısında iki arkadaş konuşurken ağızlarından

ATLILAR ismini duyunca; hemen "Ne oldu Atlılara ?" diye sordumsa da kesin bir cevap alamadım. "İjur arkadaşlar benim Atlılar Köyünden» olduğumu biliyorlardı. İçimi artık-binhırsuzluk kaplamıştı. "Ne oldu Atlılara ? Niye bu arkadaşlar bana bir şey söylemekten kaçındılar?" Ve bu hırsızlıkta o gece hemen. hemen uyumadım. Geceyi, kendi kendime sorular sorarak geçirmiştim, Bir an gözüm<almış olmalı ki, günlük düşüncelerimin etkisi altında bir rüyacı gördüm: Tüm köylü traktöre bağlı olan bir kamyon kasasına binmişti. Rüyamdan ağlayarak uyanmışım, Gördüğüm bu rüyayı arkadaşlara anlattığım zaman arkadaşlarından biri bunların tabut ve mezar olduğunu söylemişti. Bu sözler ve yorumlar da beni son derece tedirgin etmiş artık, hırsızlığım adeta sonsuzlaşmıştı. Bu kampta hırsızlıklarım ile iki ay kalmıştım. Ağustos sonlarına doğru idi ki, esirlerin değiştirilmesi konusunda bir anlaşmaya varılmıştı. Kızılhaç gelip önce hastaları, sonra çocukları ve daha sonra da geri kalanları oda numaralarına göre çekilen kura ile Kuzey'e özgür, kurtarılmış topraklara taşıyordu. Bizim oda üçüncü sefer çıkmıştı. Kampta geçen günlerimiz esasında diğer arkadaşların yaptıkları gibi, ben de oğluma götürmek için zeytin çekirdeğinden yapmış olduğum tesbihi, yavrumun esir olduğum gün cebime koyduğu Kur'an kutusunun içine, nazar boncuğunu da ekleyerek koymuştum. Sırası gelen arkadaşlar, Kızılhaç refakatinde arabalara binerek Lefkoşa'ya gidiyorlardı. Sıra bizim partiye de gelmiş ve Lefkoşa'ya gitmiştik. Lefkoşa, o gün adeta bir mahşeri andırıyordu. Ağlayanlar, inliyenler, bayılanlar sitenin önünü doldurmuştu. İçimde bir sevinç vardı. Bir an önce bir taksiye atlayıp köye uçarcasına gitmek istiyordum. Sitede muamelemiz tamamlandıktan sonra dışarıya çıktığımda, köylüm olan bir arkadaşla karşılaşmıştım. Bu arkadaş beni görünce üzerime sarılarak hıçkırarak hıçkırarak ağlamaya başlamıştı. Bu ağlamasına önce heyecandan olduğu düşüncesiyle önem vermemiştim. Fakat onun suskunluğu karşısında, hele bana köyden ve çocuklardan söz etmesini istediğim zaman ses vermemesi karşısında büyük bir heyecana kapılıp onu sallamaya başlamıştım ki, o da artık dayanamayarak acı gerçeği bana hıçkırıklar arasında söylüyordu. "Hiçbir şey kalmadı. Hiç bir şey. Hepsini de öldürdüler. "kuklanın uğulduyor, kafam çatlayacakmış gibi zonkluyordu. Evet demek her şey bitmişti. Kahbe gavur demek bunu da yapmıştı bize. Deli gibi olmuştum. Ne yapacağımı,

nereye gideceğimi şaşırmıştım. O anda hatta bütün bağlarımın koptuğunu adeta hissetmiştim. Eşim yok, çocuklarım yok. Yavrum yok ve ben hayatta bu yokluk içinde bundan sonra nasıl yaşayabileceyimi kestiremiyorum. Ayaklarım beni Lefkoşa'daki teyzemin evine kadar adeta sürüklemişti. Onlar da perişan bir haldeydi. Bana köye bir süre olsun gitmememi salık veriyorlardı. Bu arada esirlikten kurtulduğumu duyan kardeşim Lefkoşa'ya gelip beni almış ve Mağosa'ya ....götürmüştü. Birkaç gün orada kalmıştım. Mağosa'ya gidişimin üçüncü yeya dördüncü günü idi ki, bir taksiye atlayarak köyün yolunu tutmuştum. Köyü terkederken arkada bıraktıklarım, canımdan çok sevdiklerim artık toprağın kara bağrında sıra sıra değil üst üste, kucak kucağa yatıyorlardı, Allahsızların ve vicdansızların kurbanı olmuştu onlar. Masumiyetleri de onları gavurun kaderinden kurtaramamıştı. Ben ise şimdi yalnızdım. Onlarsız karanlık dünyanın içinde onlarla yaşıyorum ve ömrüm oldukça da yaşayacağım. Ve yaşadıkça da Rumların bu güzel Kıbrıs'ta bana ve benim gibilere yaptıklarını hiç unutamayacağım.

Kamil Göksen Simtaş
Sandallar (D.T. 1948)

Şahıs Adları Dizini :

Şahısın adı :	Sayfa No
Akova'lı Osman	8
Ayşım Zenginler	16
Ayhan Çiftcioğlu	31
Ayşe Akar	12-21
Emir Hüseyin	8-24
Erdoğan Çakır	9
Faik Kasapoğlu	9
Grivas	14
Hasan Velettin	14
Hüseyin Çavuş	19
İbrahim Zenginler	18
İsmail Ağa	19
Kamil Göksen simtaş	26
Kemal Karakullakçı	9
Makarios	26
Mehmet Emin	14-15
Mehmet	19
Mehmet Salih Haksız	16
Mustafa Yorgancı	11
Naciye Nizam	14
Nazemin Muruz	23
Rauf Raif Denктаş	16

Şahısın adı :

Sayfa No

Rıfat Kurt

23

Rüstem Sefer

5

Serdar Esat Fellahoğlu

9

Venher Yücel

9

Yannakis Agrotis

9

Yer Adı	Sayfa No
Kilitkaya	23
Lamaka	8
Lefkoşa	5-9-10-11-16-30-34-35-
Limasol	1-8-33
Luricina	24
Mağosa	25-29-34
Maraş	26-30
Mormenekşe	8
Muratağa Köyü	1-27-28
Ormidya	33
Ovgoroz	33
Pi-Perestorona	21-22-27
Pile	25
Poli	10-24
Sandallar	1-2-12-21-22-26-27-28-35
Serdarlı	16
Türkiye	7-15-16-18-22-26
Vuda	7
Yeniceköy	16
r4 Yunanistan	26

Yer Adlan Dizim:

Yer Adı	Sayfa no
Akhisar	7-36-18
Alaniçi (Glavya)	5-7-8-15-17-18-19-20-23-25-38
Atlılar	33
Aytotro	7
Ayluka	30
Avgalia	30-33
Anglisia	33
Baf	1-9-10
Bebek Bar	14
Beyköy	16
Cihangir	16
Çamlıca (Kufez)	12-21
Çınarlı(Lenba)	11
Dikelya	24-33
Fransız okulu	30
Geçitkale(Köğünye)	7-12-14-21
Gönendere	16-17
İngiliz Üstü	8
Isgarina	14
İskele	7
Kıbrıs	23-35